Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефони: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 265. Ч. 261. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1953. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 265. VOL. LXI.

ЗМЕНШИЛИСЯ КОШТИ ПРОЖИТКУ НА 0.3%

Вашингтон. — Статистичне Бюро департаменту праці повідомило, що в місяці листопаді, уперше за останніх 8 місяців, кошти прожитку обнизилися на 0.3%. Ці кошти в жовтні становили 115,4 а в листопаді упали до 115 (кошти прожитку в 1947-1949 рр. прийнято за 100). Цей індекс обраховують на основі видатків на харчі, мешкання, одяг, опал, транпорт, розвагу тощо. Кілька мільйонів робітників внаслідок цього обниження цін не дістануть автоматичної підвишки платні на 1 цент за годину праці, бо згідно з договором із працедавцями, — платня підвищується автоматично в тому разі, коли впродовж трьох місяців кошти прожитку зростають. Обниження коштів прожитку спричинило передусім обмеження цін на харчі, які впали на 1.4 відсотка в останньому місяці, при чому найбільше впали ціни на м'ясо і яйця. Свиняче м'ясо подешевшало на 7 центів за фунт, а бекон — на 11 центів. Мешканеві ренти пішли вгору на 0.2 відсотка, ціни траспорту обнизилися на 0.5 відсотка, бо подешевшали вживані авта. Видатки на медичну допомогу зросли на 0.4 відсотка, бо зросли оплати за лікування в шпиталях і за лікарську допомогу. Зросли також ціни на квитки до кін та театрів. Обниження на харчі деколи не відчувають широкі верстви населення, бо роздрібні крамниці не завжди цих цін додержують. В Ню Йорку кошти прожитку обнизилися більше, як в інших містах.

Уряд Айзенгавера стоїть перед клопотами в податкових справах

Вашингтон. — Деякі політики в Вашингтоні заявляють, що уряд президента Айзенгавера стоятиме перед великими клопотами, коли прийдеться вирішувати справу податків на найближчій сесії Конґресу. Вони сумніваються, чи демократичні члени Конґресу підтримають уряд Айзенгавера після того, як він минулого тижня нараджувався з самими тільки республіканцями над програмою свого уряду на найближчу сесію Конґресу. Першого січня зменшується податок від особистих прибутків, а 1 квітня має бути зредукований податок від надмірних прибутків корпорацій, і треба буде думати, чим заступити ці втрати державної скарбниці. Демократичний сенатор Пол Г. Даґлес із стейту Іллинойс заявив, що треба погодитися на те, щоб 1 квітня дійсно скасувати податок від надмірних прибутків корпорацій, бо тим способом можна буде заохотити капітал до розбудови підприємств та до нових інвестицій і до оживлення господарського життя.

Чотири вантажники поранені під час голосування в Бруклині

Ню Йорк, Н. И. — Нюйоркські вантажники вже другий день голосують над тим, хто має їх репрезентувати: давня незалежна Міжнародна Спілка Вантажників, яку викинено з членства Американської Федерації Праці, чи новозорганізована спілка, яка й далі є членом АФП. Перший день голосування пройшов спокійно, в другому дні зчинилася бійка, при чому тяжко поранено ножами трьох робітників, яких перевезено до шпиталю, четвертий поранений після першої помочі залишив шпиталь, хоч над лівим оком має п'ять порізів від ножа. До більших заворушень не допустила поліція. Вислід голосування відомий буде аж 24 грудня. Нова спілка вантажників, що й далі є членом АФП, не має виглядів на перемогу, бо саме перед голосуванням Джан Л. Люїс прийняв стару Міжнародну Спілку Вантажників до своєї Спілки Вуглекопів і дав їй фінансову допомогу. Як відомо, Джан Люїс віддавна ворогує з головою Американської Федерації Праці Джорджом Міні.

Передбачають рекордовий рух на шляхах ЗДА під час Різдвяних Свят

Ню Йорк, Н. И. — Гарна погода і сухі шляхи, як це передбачає Бюро Погоди, — спричиняться до того, що на шляхах ЗДА буде рекордовий рух під час трьох днів, на які припадають свята Різдва Христового. Залізниці, летунські лінії, автобуси приготовили збільшене число комунікаційних засобів, щоб усі, які бажають подорожувати, могли вигідно відбути свою подорож. Летунські аґенції в Ню Йорку приготовили на 15 відсотків більше літаків для пасажирів в часі від п'ятниці 25 грудня до понеділка 29 грудня. — Представник одної летунської лінії заявив, що на цьогорічні різдвяні свята число пасажирів буде на 25 відсотків більше в порівнянні з минулим роком. Представник другої летунської аґенції твердить, що цього року вона перевезе на різдвяні свята 7,500 осі більше на Флориду. Автомобілевий Клюб у Ню Йорку передбачає, що до метрополії прибудуть під час свят 800,000 авт (минулого року було 700,-000). Директор руху цього клюбу Алфред Дж. Старджер закликає водіїв авт „не мішати ґазоліни з алькоголем", — щоб зменшити число смертних випадків на автострадах, яке минулого року становило 556.

В АМЕРИЦІ

● **Сенатор В. Е. Дженнер,** республіканець із Індіяни, заявив у промові в Ротарі Клюбі, — що ані Франція, ані жадна інша держава не мають права просити у ЗДА вояків і долярів для своєї оборони, поки в себе не зроблять з комуністами порядок. Американські війська в Европі будуть загрожені французькими комуністами на випадок війни, якщо сама Франція не очистить себе від комуністів.

● **Під час експльозії** нафтопаливної баржі в порті Понт Плезанті на ріці Огайо згинули шість осіб. Чотири робітники згинули на кораблі, а два у воді, бо їх силою експльозії кинуло в ріку.

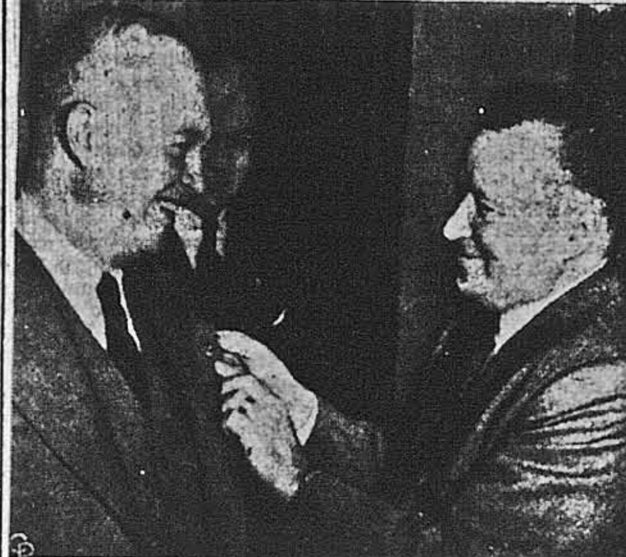
● **Секретар оборони** Чарлз Е. Вилсон повідомив, що оборонний бюджет ЗДА на найближчий 1955 фінансовий рік становить від 38 до 39 більйонів долярів. Особовий склад Армії, згідно з цим бюджетом, мають зменшити до червня 1955 року на 18 відсотків, а зате збільшають силу летунства.

● **В Гейден Плянетаріюмі** при Американському музеї в Ню Йорку підготовляється показ зоряного неба, яким воно виглядало 2,000 років тому, підчас народження Христа. На небі глядачі бачитимуть також Вифлеємську зірку. Вистави відбуватимуться від 25 до 31 грудня і від 2 до 3 січня в пополудневих годинах.

● **ЗДА плянують** порушити справу комунізму в республіці Ґватемалі перед Організацією Американських Держав. Цю справу можна порушити на основі пакту з Ріо де Жанейро з 1947 року, укладеному для „спільної оборони". Але деякі політики заявляють, що коли б до цього дійшло, тоді деякі американські держави домагалися б акції не тільки проти комуністів, але й проти тоталітарних південно-американських урядів.

● **Команда Летунських сил** ЗДА реабілітувала ляйтенанта летунства Томаса Шепарда, якого хотіли звільнити зі служби лише за те, що його брат комуніст.

ВІДЗНАЧКА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА

Генеральний постмастер Артур Соммерфілд (зправа) прічіпляє президентові Айзенгаверові відзначку Американського Червоного Хреста після того, як президент підписав у Білому Домі приречення цієї харитативної установи. Біля президента стоїть Кліффорд Фолджер, голова Американського Червоного Хреста на Дистрикт Коломбії.

Айзенгавер лучить порозуміння Парижу й Бонну з европейською армією

Вашингтон. — Президент Айзенгавер через свого секретаря Джеймса С. Гаґерті заявив, що, на його думку, — Европейська Оборонна Спільнота — це найкращий шлях, що веде до миру між Францією і Німеччиною. Цю заяву Айзенгавера склав його секретар після того, як на нарадах Крайової Ради Безпеки обговорювано цю справу в присутності президента. На цих нарадах брали участь — державний секретар Джан Фостер Доллес, секретар скарбу Джордж М. Гомфрі, секретар оборони Чарлз Е. Вилсон і директор Адміністрації Закордонних Операцій — Гаролд Е. Стассен. Всі вони були недавно присутні на нараді міністрів держав НАТО в Парижі і заявляли, що Північно-Атлантійський Оборонний Пакт „вив'язується із своїх завдань і продовжує скріплювати силу держав в тому напрямку, щоб осягнути оборону на довготерміновій базі". На основі звітів цих чотирьох дорадників, президент Айзенгавер прийшов до переконання, що організація европейської армії, в якій були б і німецькі дивізії, — це єдина реальна пропозиція, яка зможе довести до ліквідації непорозуміння між Парижем і Бонном. Французько-німецьке порозуміння, на думку Айзенгавера — буде ядром сили держав, що належать до Північно-Атлантійського Оборонного Пакту. З цим становищем президента погодилися і два визначні сенатори, які мають вплив на закордонну політику ЗДА. Голова Сенатської Комісії Закордонних Справ, сенатор Александер Вайлі, погодився з думками державного секретаря Джана Ф. Доллеса та президента Айзенгавера і заявив, що коли між Францією й Німеччиною не прийде до порозуміння, то ЗДА мусять думати про якусь іншу можливість розв'язання справи европейської армії. — Він вірить, що французькі громадяни зрозуміють світову ситуацію і конечність приступити до створення організованої европейської армії. Демократичний сенатор Джан Дж. Спаркман, бувший кандидат на віцепрезидента, заявив, що ЗДА повинні натискати на европейські держави в справі організації европейської армії, бо це є найкращою розв'язкою справи, але, на його думку, не можна твердити, що це є єдиною розв'язкою, і тому ЗДА повинні шукати також і інших шляхів, якщо не вдасться дійти до порозуміння між Францією і Німеччиною. Перед організацією НАТО, заявив сенатор Спаркман, американці вірили, що існувати можна й без цього пакту, і тому не можна тепер твердити, що без нього не можна нічого вдіяти.

НІКСОН ТВЕРДИТЬ, ЩО КОМУНІСТИ Є ТЕПЕР В ДЕФЕНЗИВІ

Вашингтон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон, промовляючи через радіо й телевізію до американського народу, заявив, що тепер комуністи в Азії і в цілому світі знаходяться в дефензиві. До цього, казав він, опричинилася політика през. Айзенгавера. Свою промову Ніксон виголосив на просьбу президента Айзенгавера, відложивши поїздку до свого батька, який нагло захворів і лежить у шпиталі. (Лікарські бюлетені говорять про поліпшення здоров'я 73-річного Ніксонового батька). Ніксон заявив, що комуністи втратили нагоду здобути контролю над Азією, до якої вони змагали, почавши війну в Кореї, Індо-Китаї і на Маляях. Він остерігав проти порозуміння з Росією за допомогою конференційного стола, при якому ЗДА пішли б комуністам на уступки. Віце-президент сказав, що його і його дружини довколасвітня подорож спричинилася до кращого розуміння народами Азії політики ЗДА. Вони обоє стиснули руки більш як 100,000 людей, між якими були й комуністи. В Індо-Китаї вони спаралізували комуністичну демонстрацію проти ЗДА, увійшовши в гущу демонстрантів-комуністів і вітаючись з ними. Комуністичні діла розходяться з їхніми гаслами, і тому комуністи втрачають симпатії серед народів Азії. Ніксон заявив, що мільйони азійців, піддаючись комуністичній пропаґанді, вірять, що ЗДА мають імперіялістичні пляни в Азії, і треба боротися проти цієї фальшивої комуністичної пропаґанди. Під контролею комуністів живуть тепер 800,-000,000 людей, 500,400,000 живуть у вільному світі, а 600,000,000 ще не рішені, до кого їм належати. І ми мусимо їх освідомити, казав Ніксон, що їх місце серед народів вільного світу, бо комуністи стараються їх здобути для своїх агресивних цілей. Коли б ці люди пішли за комуністами, тоді захиталася б світова рівновага, і вільний світ міг би бути переможений. Віце-президент Ніксон закликав усіх американців плекати американські ідеали в своєму щоденному житті і бути прикладом для всіх інших народів світу. „Кожний акт дискримінації в ЗДА шкодить Америці так само, як шпигунський акт, і дає ворогам в руки зброю", твердив Ніксон. Кожний американець повинен керуватися в своєму житті найбільшою толеранцією, і тоді випаде з рук комуністів зброя, якою вони послуговуються в боротьбі проти ЗДА, очорнюючи американський нарід закордоном. Найкращими пропаґандистами ЗДА поза їх кордонами є американські вояки, які боряться за волю Кореї і своїм життям показують чужим народам, як живе вільний американський нарід.

ПОЧИНАЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД В НЮ ЙОРКУ

В суботу, 26-го грудня, починається в Ню Йорку Український Науковий З'їзд для відзначення 80-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка та 35-річчя Української Академії Наук. З'їзд був скликаний і підготовлений спільною комісією НТШ і УВАН у ЗДА, очолюваною проф В. Січинським. Триватиме він впродовж трьох днів, від суботи до понеділка, 28-го грудня, включно. Наради з'їзду відбуватимуться на пленарних сесіях і в комісіях: історичній, археологічній і мистецькій, правничій й економічній, філософічній, математично-фізично-хемічній, природничо-лікарській та комісії, призначеній життю українців в Америці. Усього буде виголошено понад 90 наукових доповідей, кожна з яких триватиме не довше як 20 хвилин. Над поодинокими доповідями передбачені 10-хвилинні дебати. Наради з'їзду відбуватимуться в приміщеннях Колумбійського університету і по части в приміщеннях Українського Інституту Америки в Бабилоні, Н. Й. З нагоди З'їзду голова Американського Відділу НТШ, проф. Роман Смаль-Стоцький виголосить через „Голос Америки" промову до українського народу, зокрема до українських науковців під совєтською окупацією на рідних землях.

Д-р Ст. Витвицький перебрав обов'язки голови Виконного Органу УНРади

З поінформованих джерел повідомляють, що президент А. Лівицький своїм письмом з 16-го грудня ц. р. доручив виконування обов'язків голови Виконного Органу УНРади д-рові Степанові Витвицькому, і той перейняв цю функцію з наступним днем. На спільному засіданні Президії УНРади й її Виконного Органу, яким проводив заступник недужого І. П. Багряного, інж. О. Бойдуник, визначено, у висліді переведеної дискусії, остаточно термін сесії Української Національної Ради на день 4 лютого 1954. У тому засіданні взяли участь також ті представники фракції ОУН, які свого часу зголосили були свій вихід з Виконного Органу.

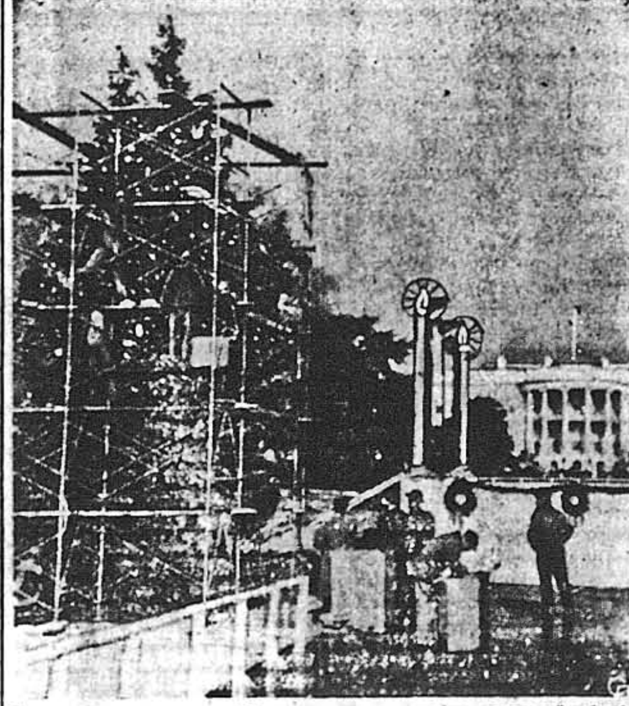
РЕНЕ КОТІ — НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ

Париж. — У 13-му голосуванні під час вибору нового президента Франції на спільному засіданні обох палат парляменту — сенатор Рене Коті дістав несподівано більшість. Його вибрали 477 голосами, при абсолютній більшості, конечній для вибору 436. Соціяліст Нежелен дістав в останньому голосуванні 329 голосів, Люї Жакіно, теж член незалежної партії — 21 голос і 44 голоси були розбиті. Після проголошення висліду голосування виборці маніфестували свою радість голосними вигуками, серед яких, проте, не забракло вигуків зі сторони лівиці: „Реакціонери!" і „Петени Франції!" Зрештою всі одностайне відспівали французький національний гимн „Марсельєзу". Закриваючи засідання, головуючий на тому історичному національному зібранні Ле Троке висловив надію на те, що всі спори забудуться і наступить єдність. „Мусимо приготовитися до інших важких справ, що вимагають нашої любови до Франції і Республіки". Новий президент має 71 рік, є членом Ради Республіки, походить з Нормандії і грав до цього часу розмірно невелику ролю. Він є членом незалежної партії, тої самої, до якої належить прем'єр Лянієль, що не дістав більшости для своєї кандидатури. Хоча Коті не заявлявся публічно „за" чи „проти" західнього оборонного пакту (спільної з німцями армії), проте він належить до тієї правиці, яканазагал підтримує цей проєкт. Однак тому, що голосували за ним також де-ґолісти, ворожі тому проєктові він зберігатиме мабуть невтральну позицію. Новий президент перейме урядування від хворого президента Оріоля в дні 17 січня 1954.

Англія і ЗДА штовхають Францію до Совєтів — каже англійський політик

Лондон. — Гектор МкНейл, заступник міністра закордонних справ за часів уряду лейбуристів в Англії, промовляючи у своїй виборчій окрузі в Шотляндії, заявив, що „Черчил і Доллес своїм запамороченням у відношенні до Німеччини і нетерпеливістю у відношенні до Франції промощують шлях до французько-совєтського зближення". Він твердив, що гострі й необережні слова на адресу Франції грозять заломанням західньо-альянтського союзу. Він пригадував Черчилові, що його „дивна і безпардонна нездібність зрозуміти післявоєнну Францію, разом з неймовною американською нездібністю, примусила вже раз генерала де Ґоля полетіти до Москви. Коли б ми приспішили ще один такий лет, то не могли б рахувати на стійкість Франції."

ЯЛИНКА ПЕРЕД БІЛИМ ДОМОМ

Безпосередньо перед Різдвом нового стилю окремий відділ робітників примістив та прикрасив світлами окрему, велику на 35 стіп ялинку перед Білим Домом у Вашинґтоні. О год. 5-тій ввечорі перед Різдвом президент і п-ні Айзенгавер мали засвітити, в традиційній церемонії, 1,000 електричних лямпочок, якими ця ялинка прикрашена.

БЕРІЮ І ШІСТЬОХ ІНШИХ СОВЄТСЬКИХ ДОСТОЙНИКІВ РОЗСТРІЛЯНО

ОФІЦІЙНИЙ КОМУНІКАТ ГОВОРИТЬ ПРО ТАЄМНИЙ СУД ПІД ГОЛОВУВАННЯМ МАРШАЛА КОНЄВА. — ТАЄМНИЦЯ СМЕРТИ БЕРІЇ НЕРОЗГАДАНА

Москва. — Лаврентія Берію і шістьох інших обвинувачених розстріляно в середу, 23 грудня в Москві, — повідомляє офіційний совєтський комунікат, оприлюднений в московських „Ізвєстіях". Берія, мовляв, і шість інших обвинувачених „призналися" в доконаних ними злочинах і їх засуджено на найвищу кару, передбачену за державну зраду, а саме на розстріл. Від виміру кари не було відклику і її вже виконано. Судова розправа тривала шість днів, розпочавшись 18 і закінчившись 23 грудня ц. р. Головою суду, що судив Берію, був маршал Конєв, його заступником Е. Л. Зайден, перший заступник голови Найвищого Суду СССР, членами трибуналу — генерал Москаленко, секретар комуністичної партії московської области Н. А. Михайлів, голова грузинських професійних спілок Кужава, голова московського міського суду Громов і перший заступник міністра внутрішніх справ Лунєв. Між тими, що видали присуд смерти, був теж колишній „президент" СССР, Швернік. Всі підсудні — пишуть „Ізвєстія" — були присутні на розправі. У присуді смерти говориться про конфіскату особистого майна засуджених і позбавлення їх всіх військових титулів та відзначень. Разом із Берією стояли перед судом і були розстріляні такі совєтські достойники: Всеволод Меркулов, колишній міністер державної безпеки і потім міністер державної контролі; Владімір Деканозов, голова одного з відділів міністерства внутрішніх справ і потім міністер внутрішніх справ Грузії; Богдан Кобулов, заступник міністра державної безпеки і потім заступник міністра внутрішніх справ; Сергєй Ґоґлідзе, колишній голова відділу міністерства внутрішніх справ, що відав сіткою концентраційних таборів на Далекому Сході; Павло Мешик, колишній міністер внутрішніх справ в Сов. Україні; Л. Е. Влодзімірський, колишній голова особливого відділу міністерства внутрішніх справ.

„Ізвєстія" запевняють, що „провини" Берії та шістьох інших, зазначені в акті обвинувачення, „цілком доказані на суді оригінальними документами, матеріялами, власноручними листами оскаржених і зізнаннями численних свідків". Офіційний комунікат далі згадує про „кримінальну зрадницьку діяльність" всіх оскаржених, про „зраду батьківщини в інтересах чужих держав", і зокрема щодо Берії — про „зорганізування зрадницьких груп змовників, ворожих Совєтському Союзові". Про Берію сказано, що він був „зрадником" ще від 1919 року, коли „нав'язав таємні зв'язки з чужинецькими розвідчими аґенціями", а про всіх інших — що вони „від давніх років" робили „зрадницьку роботу". Крім того, Берії та його співучасникам закидається, що вони „в протисовєтських зрадницьких цілях вживали злочинних заходів для активізації залишків буржуазних націоналістичних елементів, для сіяння ворожнечі між народами СССР і в першій мірі для підриву приязни між народами СССР і великим російським народом". Далі повторюються давніші закиди щодо діяльности Берії в Азарбайджані і його зв'язків з тамошнім націоналістичним рухом. Американська преса звертає увагу на те, що хоча суд проти Берії тривав нібито шість днів, проте до часу появи комунікату про нього не було ніде ані найменшої згадки. Коли раніше говорилося, що суд буде заочний, то тепер говориться про приявність на суді всіх оскаржених, отже й Берії. Очевидно, цілий той комунікат не всилі розвіяти сумнівів, що Берія вже давно не живе і цей комунікат тільки „залеґалізував" ліквідацію його і шістьох інших недавніх совєтських достойників.

Москва невдоволена коментарем Дж. Ф. Доллеса до її останньої ноти

Москва. — Московське радіо закинуло державному секретареві Дж. Фостерові Доллесові, що він „викривив" свою інтерпретацію останню совєтську ноту, яка погоджувалась на переговори з ЗДА у справі здійснення атомової контролі згідно з промовою президента Айзенгавера перед Об'єднаними Націями. Московське радіо заявило, що Дж. Ф. Доллес „склав більше, як дивну заяву", в якій натякнув, що „Совєтський Союз, як здається, не зрозумів духа президентської пропозиції". Доллес додав, що він є проти публічних дебат над такою справою. Це теж не сподобалось Совєтам, які закинули тепер Доллесові „викривлювання" їх ноти.

В СВІТІ

● **Різдвяна амнестія** охопила також німецьких воєнних злочинців. В американській зоні Німеччини американці випустили на волю 33 в'язнів, воєнних злочинців, а у французькій вийшли на волю 35, крім цього 27-ом знижено кару, яку вони відсиджують. Ще сімох випущено на волю в зв'язку з їх недугою або помилуванням з нагоди Різдва. У Відні президент Австрії Теодор Кернер підписав амнестію 1,194 в'язням, засудженим за менші провини.

● **В Англії** померли за останній рік 87,642 особи на недугу рака (пістряка). Цей величезний відсоток смертности на одну тільки недугу (Англія має 44 мільйони населення) заалярмував міністерство здоров'я. Видано відозви, щоб люди, при найменших проявах недуги, зголошувались до перевірки в шпитальних центрах для боротьби з раком. Кажуть, що першою передумовою успішної боротьби з раком є освідомити маси, як виглядають симптоми рака в першій стадії.

● **Кардинал Спелман,** католицький архиєпископ Ню Йорку, прибув літаком до Токіо, щоб вже втретє з черги Різдво перевести серед американських вояків в Кореї. Кардинал Спелман обїде військові сховища вздовж фронтової демаркаційної лінії і відвідає надбережні морські та летунські лаштунки, де живуть вояки.

● **Масанобу Тсуї,** колишній японський полковник генерального штабу, що склав стратегічний плян підбою Маляйського півострова і здобуття фортеці Сінґапур, сказав в пресовому інтерв'ю що він написав був листа віце - президентові Ніксонові, в якому радить американцям мерщій евакувати Японію, бо перебування американців в Японії загострює антиамериканські настрої. Тсуї має серед японців славу національного героя і грає чільну політичну ролю.

● **Три західньо - альянтські** високі комісари в Німеччині звернулися до совєтського високого комісара з просьбою дати дозвіл на відкриття 8 додаткових перехідних пунктів вздовж кордонів поділеної Німеччини, щоб облегшити німцям різдвяний рух між обома частинами краю.

● **Еспанський кардинал** Сеґура Саенз, архиєпископ Севіллі, гостро засудив о. Венанціо Маркоса, який 9 років проповідує в радіо і здобув собі велику популярність в Еспанії і Півд. Америці, як „радіосвященик". Безпосередньою причиною критики кардинала і його домагання цензурувати проповіді Маркоса була радіопромова на тему дансінґів і жіночого

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАУКОВИЙ З'ЇЗД

Впродовж найближчих трьох днів, в суботу, неділю й понеділок, 26, 27 і 28-го грудня, відбудеться в Ню Йорку в приміщеннях Колумбійського університету Український Науковий З'їзд. З'їзд відбувається для відзначення 80-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка та 35-річчя Української Академії Наук, сьогодні Української Вільної Академії Наук. У програму З'їзду, крім формальностей і деяких товариських і мистецьких імпрез, входить заповіджених досі 94 доповіді, що будуть виголошені на пленарних сесіях або на поодиноких комісіях. Доповіді своєю тематикою охоплюють велику частину головно тих ділянок науки, що зв'язані з минулим, теперішнім і майбутнім України.

Важливість Українського Наукового З'їзду в Ню Йорку, сьогодні метрополії світу, більше ніж наявна. Відбувається цей З'їзд дослівно в світлі смолоскипа, що сяє з недалечкої Статуї Свободи, в залях одної з найславніших у світі „Альма Матер" — Колумбійського університету, президентом якого був ще донедавна теперішній президент З'єдинених Держав, Двайт Д. Айзенгавер. У З'їзді бере активну участь майже сотня українських науковців з усіх ділянок науки і з усіх закутин української землі. І відбувається цей Український Науковий З'їзд саме в тому часі, як українська наука та її творці й носії на рідній землі не тільки мають закриті уста, але часто ще й мусять працювати й служити для того, щоб заперечувати і спотворювати найбільш очевидну наукову і людську правду.

Наука, вільна і правдива наука була завжди базою людського розвитку і нею вона є тим більше в сьогоднішній атомовій добі. Історія виказує, що справжня наука — це граніт, якого не розіб'є і не переможе жадна демагогія і жадне шарлатанство, хоч би вони й мали початкові успіхи. Переважно з таким шарлатанством приходиться сьогодні змагатись у світі українській правді і цей змаг тим швидше закінчиться повною українською перемогою, чим швидше і чим більше ми зуміємо протиставити ті сильніші від всякої зброї калібри української науки. А рівночасно з цим головним завданням українська наука сповнила б два інші й не менш важливі свої завдання: дала б свій вклад у скарбницю знань світу та бодай частинно заповнила б в розвитку української науки ту велику прогалину, яка збільшується з кожним роком окупантського терору в Україні.

Українська наука у вільному світі розпоряджає сьогодні першорядними силами. Але — як сказав філософ — навіть найдорогоцінніший скарб не має жадної вартости, якщо він лежить на дні моря. Так само жадної вартости не матимуть скарби української науки у вільному світі, якщо вони не будуть виявлені і віддані до загального користування. І це саме мусить стати першим і головним завданням української спільноти. Вона мусить докласти всіх зусиль, щоб ці скарби української науки не жовкли й не розсипались в рукописах, щоб не ниділи разом з їхніми творцями, але щоб дістали бодаю ту мінімальну можливість вийти з дна моря нашої недолі і стати доступними для кожного, хто хоче з них черпати й ними збагачуватись.

Не менш важлива справа — це наш науковий доріст. Українська наука, яка навіть при теперішніх труднощах крок за кроком пробиває собі шлях та здобуває місце в світовій науці, мусить мати запевнену тяглість. Теперішні кадри українських науковців у вільному світі, які з кожним роком втрачають своїх найкращих представників, мусять доповнюватись і збільшуватись новими умами.

Все це і подібне становить важливу проблему теперішнього Наукового З'їзду. Здаємо собі справу, що всіх тих проблем Науковий З'їзд не розв'яже, але він їх зактуалізує і, сподіваємося, запропонує відповідну розв'язку бодай деяких з них, кладучи на сумління нашої спільноти практичне переведення тієї розв'язки.

Вже з тих мотивів та під кутом таких надій Український Науковий З'їзд в Ню Йорку становить важливий етап в українському житті і за ним з великою увагою слідкуватиме не тільки весь український загал, але й світова опінія, не тільки прихильна, але й ворожа справі українського визволення. Успіх цього Наукового З'їзду буде рівночасно успіхом української визвольної справи та новим українським вкладом у змагання волелюбного людства до кращого майбутнього.

22 ПРОПАЩІ ІСТОТИ

22 молоді американці, так звані корейські неповоротці, які ще вчора мали перед собою відчинені двері до вільного світу, затріснули їх і залишились по тому боці залізної завіси. Цифра 22 у порівнянні з 3,313, які вернулися з полону, або з кругло 30,000 американців, які згинули на корейському фронті чи були вбиті в комуністичному полоні, — дуже мала. Вона ще менша в порівнянні з понад мільйоновою масою американських вояків усіх родів зброї, які брали активну участь у відпорі комуністичної агресії в тій далекосхідній країні. А проте, коли вся преса західнього світу так цікавиться долею саме цих 22-ох недавніх американських вояків, то це не з сентиментального перечулення. Світ просто зчудований: як це можливо, що тоді, коли сотні тисяч людей покинули свою батьківщину, свій життєвий дорібок, інколи й найближчих членів родин і пішли на скитання по світу, щоб тільки врятувати своє життя від комуністичної загрози; коли сотні мільйонів громадян Совєтського Союзу і його сателітних держав тужать за волею і втекли б кожної хвилі на Захід, якби тільки могли, — знаходяться юнаки, які відрікаються своєї найсвобіднішої у світі батьківщини, своїх родин, добробуту і всіх привілеїв американського воєнного ветерана, щоб залишитися у большевиків?!

Мати одного з цих юнаків, шукаючи розв'язки цієї загадки, обвинувачувала сама себе, в тому, що виховала сина в занадто малій дисципліні. Аналізуючи задиркувато-пропаґандивного листа свого сина, вона вказувала на його нісенітні подробиці: як може її син говорити про свій життєвий досвід і про те, що він ніби пізнав уже Америку і широкий світ, коли він пішов із дому до війська, мавши 17 років, пів року був на фронті, а решту в полоні?! Американські газети, пильно приглядаючись до кожного з тих 22 юнаків, стверджують, що це передусім люди з дуже малою освітою і дуже вузеньким світоглядом. Їм не можна приписувати знання ідеології та будьяких глибоких політичних поглядів. Невідомо, чи не „образився" дехто з них на Америку за те, що їх покинули їхні дівчата, чи за якусь несправедливу кару у війську. Всі вони стали „проґресивними" в полоні напевне не тому, що мають комуністичний світогляд, а з бажання облегшити собі долю: наслідком знущань і остраху перед ще більшими знущаннями, наслідком слабости духа, бажання заімпонувати своїм колеґам в полоні, а може з охоти помститись на декому й докучити декому. В полоні вони були упривілейовані, і потім, коли почався обмін полонених, злякалися відповідальности за своє вислуговування перед комуністами. Невідомо теж, яку ролю грало тут просто перекупство. Артур Дін, американський делеґат на нещасливі переговори в Панмунджомі, оповів, вернувшись кілька днів тому до ЗДА, що чув про фантастичні обіцянки, які робили комуністи кожному американцеві, що відмовиться від репатріяції: авто „Каділляка", по $5,000, безплатні університетські студії, висока державна посада... Якщо взяти під увагу згадану вже неосвіченість тих людей, їх молодість, повне незнання совєтського світу, наївність і слабохарактерність, то можна припускати, що такі обіцянки дійсно могли їх заманути. До того ж постійне залякування їх, яка то страшна доля жде їх, як зрадників держави, після повороту до ЗДА, — суд, в'язниця, бойкот ріднею та знайомих і т. д. Поруч з цим, очевидно, годували їх щоденно комуністичною пропаґандою і цяцькалися, даючи цим „докази", що так само добре буде їм поводитися і в майбутньому. Наставлення на матеріяльну користь у сполуці з молодечою легкодушністю, із нездаванням собі справи з наслідків одного необачного кроку, гін до пригод та пізнавання нових країв і нових людей, як теж можливість терору збоку лідерів цих неповоротців, — все це вкупі склалося на те, що 22 людські істоти пропали для світу.

З усією ймовірністю вони згинуть також і фізично. Ми, українці, знаємо вже комуністичний світ настільки, що не маємо найменших сумнівів, що коли ті молоді американці перестануть грати призначену їм комуністами пропаґандивну ролю „в холодній війні" на корейському фронті, то їх, вже знищених морально, знищать також і фізично. Їхня майбутня доля залишиться мабуть так само таємницею, як таємницею залишаться причини, що спонукали їх таким дітвацьким і дурацьким жестом затріснути двері перед собою, що ними могли вони ще вчора вернутись у вільний світ. Комуністична „перемога", що вдалося комуністам видерти американському народові ще 22 істоти, є одним із алярмових дзвонів, що будять американський нарід зі сну і мобілізують до боротьби з комунізмом на всіх ділянках, не тільки у великій міжнародній політиці, але й у вихованні дітей та молоді, щоб професійні пропаґандисти Сходу не змогли їх використовувати, як дослідних кріликів.

ЩЕ ОДИН ФАЛЬСИФІКАТ

Москва підготовляється до 300-річчя Переяславського договору

Направду, не зашкодило б американським та західнім політикам-русофілам і „знавцям" Сходу Европи запізнатися з виданою в Москві у 1951 році книжкою „Русско-украинские литературние связи". Цю книжку в значно поширеному об'ємі (500 сторінок!) і вже під назвою „Російсько-українське літературне єднання" перевидано величезним накладом у Києві в жовтні цього року.

Висмоктаний з пальця цей витвір тринадцяти „науковців", ухвалений і рекомендований ЦК партії, має правити за підручник і настільну книгу для совєтського студента і пропаґандиста.

Чого ж би навчилися з цієї книжки американські і західні політики-русофіли?

Передусім ці політики навіч переконалися б у крайній тенденційності московсько-совєтської літературознавчої „науки". Тенденційности, доведеної до безнадійного ідіотизму. Навіть зовсім неознайомлену з історією української літератури людину ця книжка мусить переконати, що автори її несамовито брешуть. А крім того — і це в даному разі найважливіше — ця книжка прикметна ще тим, що вона в усіх своїх твердженнях і висновках про українсько-російські культурні відносини достоменно збігається з тим, що пишуть у своїх газетах і журналах російські білоеміґранти. Тож особливо б було корисно познайомитись американським русофілам з цим виданням і порівняти його з тими підручниками про СССР, що їх широко розповсюджували в ЗДА „друзі російського народу" не тільки серед широкого читача, але й по військових бібліотеках.

Книжка „Російсько-українське літературне єднання" присвячена 300-річчю „возз'єднання" України з Росією і розпочинається тріскотливим вступом, з якого читач має довідатися, яке то щастя приніс українському народові „великий старший брат".

Літературне єднання, як читаємо в статті Н. Крутікової, почалося ще в тій сивій давнині, коли незнаний автор складав своє „Слово о полку Ігоревім". Тоді, твердить Крутікова, був ще „общий котьолок" і літературу творили спільно росіяни з українцями й білорусами.

Але далі від часу створення „Слова" і аж до 19 стол. в літературному „єднанні" буцімто западає величезна прірва. Совєтська „наука", хоч як підбатожує її московське Політбюро, ще не спромоглася виповнити цю прірву московським змістом. Ще б пак, для цього треба натягнути на московський копил довжелезний період часу, в якому не Московщина Україну, а навпаки — українські вчені, мистці, духовники, будівничі та ін. просвіщали пів-вічних дикунів світлом науки і мистецтва. Виповнити цю прогалину — це значить скласти наново другу свого роду „Історію ВКП", в якій догори ногами поставити історію розвитку науки, літератури і мистецтва на Московщині, що їх розвивали на тих землях українці і що їхньої праці ще ніхто не заперечив. Зрештою, кожному школяреві відома та діяльність, яку провадили українці, щоб витягнути з азійського трясовиння Московщину і запізнати її з культурою Заходу.

Отже, з тої причини період часу від 12 до 19 століть обмежують автори-фальсифікатори пустопорожніми словами про „спільність походження українців і росіян, про близькість їх культур, мови і місця проживання". „Вони — пише Крутікова — завжди тяжіли один до одного, прагнули жити в єдиній сім'ї, возз'єднавшись в одній державі".

„Могутній, благотворний вплив російської культури, зокрема літератури на українську — пише Крутікова — з усією силою позначився в 19 стол.". Значить, саме тоді, коли московський державний абсолютистський апарат ухопив був за горло українську культуру — тоді, коли прозвучали на весь світ ганебні слова: „нє било, нєт і нє будєт"? Нищачи сьогодні українську культуру під покришкою боротьби проти „буржуазного націоналізму", большевики цілковито солідаризуються з чорносотенними білоеміґрантами у вільному світі. В троїстому єднанні виступають в поборюванні українства: тінь царя Миколи, Маленков і Керенський.

Автори згаданої книжки своє завдання виконали: совєтських пропаґандистів і студентів „озброєно" ще одною протиукраїнською фальшивкою.

Не будемо витягати з цієї книжки довгих цитат. Обмежимося кількома прикладами. І так, за один з проявів єднання культур українського і російського народів П. Крутікова вважає „гарячий інтерес Пушкіна до боротьби українського народу", який то інтерес виявився в написаній ним царехвальній, протиукраїнській поемі „Полтава" — цій трагічній сторінці в історії України. З таким же „гарячим інтересом", запевняє Крутікова, ставилися до боротьби українського народу Толстой, Турґенєв, Салтиков-Щедрін, Добролюбов, Некрасов та ін.

Російська література — твердить Крутікова — була для літератури українського народу великою школою реалізму, народности, зразком високого громадського служіння (!?), і саме тому, мовляв, до неї тяжіли Котляревський, Шевченко, Франко, Мирний, Карпенко-Карий, Леся Українка, Коцюбинський, Стефаник та інші.

Сталінська наука не пішла до лісу. Як бачимо, здібна учениця ніяк не гірше за вчителя сфальшувала історію української літератури. І ніхто в Совєтському Союзі не буде її спростовувати, бо для цього є там спеціяльні органи, які пильнують, щоб ніхто не спростовував тверджень, поданих у книжках, ухвалених компартією.

Статтю про український театр підписав у згаданій книжці якийсь С. Дурилін. Цей автор з неблагозвучним прізвищем також старанно повиписував імена всіх визначних українських акторів і також заявив, що всі вони училися театрального мистецтва у „старшого брата".

І. Басс присвячує свою статтю журналові „Отечественние записки" і висвітлює ролю „геніяльного російського критика В. Бєлінського в справі зростання української літератури 40-х років 19 століття". Це — того самого Бєлінського, що так ненавидів українську мову й Тараса Шевченка, а про творчість його писав, що вона „смердить дьогтем". Направду, папір усе терпить! І тому Басс пише: „В глухі роки миколаївської реакції Бєлінський підносив свій голос на захист пригнічених народів Росії, в тому числі й українського... Бєлінський виступав на захист української літератури від спроб збити її в болото націоналізму..."

Кріпко допікає український націоналізм московським окупантам! І вони не гребують ніякими засобами, щоб стримати його стихійний зріст на теренах окупованої України. А у вільному світі докладають усіх зусиль в його поборюванні російські білі імперіялісти.

В. С-ко

Іван Верб'яний

ПРОБЛЕМА ДЛЯ НАУКОВОГО З'ЇЗДУ

Як тільки стало ясно, що в підсовєтській Україні не має виглядів на якісь свобідні наукові студії з української історії, літератури та інших ділянок українознавства, і що поляки не дадуть нам університету в Галичині, хоч до того зобов'язалися й це було застережене в польському законі, — піднялися голоси, що нам треба створити при НТШ у Львові катедри українознавства, в першій мірі української мови, літератури та історії. Казали, що, як можемо удержувати власними силами із добровільних пожертв приватні народні й середні школи, то мусимо здобутися на фонди, щоб удержати хоч дві академічні катедри і тим створити можливість нашим вченим всеціло віддатися студіям нашої літератури й історії. Заходила небезпека, що занепадуть студії над нашим минулим, що не матимемо наукового нарибку, який продовжував би працю тих наших науковців, що могли свобідно працювати й публікувати висліди своїх наукових дослідів до першої світової війни. Положення по першій світовій війні було настільки краще, що наші українознавці по цім боціризької лінії мали осередки наукової української праці у Львові, Варшаві, Берліні, Празі й Подєбрадах.

На жаль, проєкти створення катедр українознавства при НТШ у Львові лишилися проєктами. Великою нашою провиною було й те, що ми зовсім не подбали про наукові публікації в французькій та в англійській мовах, які знайомили б світ із минулим українського народу, його культурою й літературою. Ми зробили зовсім мало, щоб спаралізувати всю ту брехню, що ширили про нас білі й червоні московські „знавці" Сходу Европи та всі інші науковці, які, хоч-не-хоч, користали з інформацій тих московських „знавців".

По другій світовій війні стан українознавчих наук ще більше погіршився. Московсько-большевицький чобіт наступив на цілу територію українського народу. Не може бути мови про якісь свобідні наукові студії й публікації. „Українознавство" під совєтами є тільки на те, щоб усіми способами доказувати, що Україна — невід'ємна частина Росії, а українці — молодші брати „старшого московського брата" — всю свою культуру завдячують „великому московському народові". Під немилосердним московським режимом не може появитися ані історичний словник української мови, ані українська загальна енциклопедія. Українська совєтська „історія" має подавати не правду про минуле, але перекручувати історичні факти так, щоб викликати любов і вдячність українців до їхнього жорстокого і віроломного гнобителя.

Не маємо сьогодні наших наукових інституцій вже не тільки в Києві, Харкові чи Одесі, але й у Львові, Варшаві, Берліні, Празі та Подєбрадах. Для наших українознавців, що могли б науково працювати й публікувати свої праці, недоступні бібліотеки й архіви УССР і СССР. Щоправда, поважне число наших науковців викладає у високих школах ЗДА і Канади, але це переважно професори української мови й літератури. Наші історики не мають матеріяльного забезпечення. Навіть, коли вони й не працюють фізично, заробляючи на хліб насущний, то немає мови, щоб могли всеціло віддатися науковим студіям над нашим минулим. А час плине. Треба не тільки студій над нашим давнішим і найдавнішим минулим. Треба студій з історії підсовєтської України, яка карається вже більше як 35 років під московсько-большевицьким режимом. Маріонетковий уряд УССР в Києві, щоб якнайбільше приподобатися червоній Москві, „перевиконує" інструкції, що їх дістає з центру СССР. Історики підсовєтської України „науково" доказують у своїх працях усе, що потрібне Москві.

Як узяти все те до уваги, виринає думка, що ми, українці у вільному ще світі, в першій мірі в ЗДА і Канаді, повинні негайно здійснити задум наших визначних людей по першій світовій війні. Мусимо знайти фонди, щоб при наших двох наукових інституціях, НТШ і УВАН, створити катедри українознавства, щоб дати змогу нашим науковцям працювати безжурно, і щоб поруч них та під їх наглядом виховувався нарибок, який продовжуватиме колись їхню працю. Керівники тих катедр, а в першій мірі історики, дали б капітальні праці (само собою і англійською мовою), що спростували б усі брехні ворожих і чужих псевдонауковців. Як не здобудемося на це, матимемо непростимий прогріх перед нашим жорстоко гнобленим народом і нашою історією.

Такі думки насуває мені Ювілейний Науковий З'їзд двох наших заслужених наукових інституцій — Наукового Товариства ім. Шевченка й Української Вільної Академії Наук, що відбудеться в найближчих днях в Ню Йорку.

Де і при якій науковій установі (НТШ чи УВАН) мали б бути створені ці катедри, чи тут, в Америці чи може в якійсь країні з нижчою валютою, хто мав би нагляд над цими катедрами та їх публікаціями — це справа покликаних до того найбільш компетентних у нас людей.

Але немає найменшого сумніву, що ця справа є одною із найбільш пекучих потреб нашої доби.

Володимир Барагура

ТРИВОЖНІ ДНІ ВІДНЯ

(5)

У мене з'явилася перелякана сторожиха і на милий Біг заклинала, щоб я пішов з нею, бо прийшли три совєтські солдати і ніхто з кам'яниці не може з ними розмовитися. Не було ради. Я пішов. У коридорі, оточені перестрашеними мешканцями дому, стояли три молоді вояки, вимахували руками, тупотіли, кричали, але ніхто ні чичирк. Довідуюсь, що прийшли шукати мін. Кажу що в домі мін немає, бо на цій вулиці боїв не було і взагалі німці до кам'яниці не входили. Повірили.

— Ти хто будеш?

— Робочий.

— Откуда?

— Зі Львова.

— Ага, значить, поляк. А по-русски где научился?

— У школі.

— Як сюди попав?

— Німці взяли на роботу.

— От проклятi германці. А ці тут, — крикнув сердито і повів автоматом — кривди тобі не робили? Кажи, а то всіх перестріляю!

— Ні, кажу, це всі хороші люди.

— Ну, гляди. Як тільки дошкулять, дай знать на комендантуру.

Добре, що забрались.

— Що він до вас говорив? Чому хотів до нас стріляти? — питають сусіди.

Я розповів.

— Неттер керль, вір зінд інен зер данкбар. (Добрий хлопець, ми вам дуже вдячні).

Я мав сатисфакцію зайця, який хотів був накласти на себе руки (чи радше ноги), бо його ніхто не боїться, але коли побачив, що жаби перед ним утекли, забажав жити далі. На цій зустрічі я скористав, бо ще того самого вечора домоуправитель із вдячности приніс мені „наряд" на вугіль і дрова та картку на додатковий приділ молока. А сусід, що мав пиварню, наточив дзбанок пива.

Пам'ятаючи долю свого друга, я сказав сторожисі:

— Будь ласка, більше не кличте мене на перекладача.

— Чому? Я думала, що вам приємно зустрічатися з земляками.

— Мені дуже приємно, але, бачите, вони можуть мене взяти за постійного перекладчика і вивезти кудись із собою, а в мене жінка й мала дитина.

— А, розумію! — І пообіцяла більше нікому не говорити, що тут живе „авслендер".

Мене викликали на совєтську командантуру. Почалася звичайна розмова: хто, звідкіля, як сюди попав. Відповідаю: зі Львова, забрали німці на примусові роботи.

— Почему не уєжжаєш на родіну? Штоб завтра біл з вєщамі на командантурі.

— Не можу покищо. Жінка й дитина хворі.

— Ви всє тепер больниє. А дозвіл на перебування в тебе єсть?

— Єсть — кажу. — Ось!

Узяв у руки, оглядає на всі боки.

— От што австріяк понапісивал. Ніяк не розберьош. Ухаді. Но штоб зараз, як жена й ребьонок перестануть болєть, уєжжал на родіну.

Більше мене не викликали, а згодом прийшли альянти і совєтська командантура вибралася з моєї дільниці. Раз ще тільки відвідали мене аґенти австрійської поліції, запитуючи, чи маю дозвіл на перебування у Відні.

Хоч большевики вже кілька тижнів у Відні, місто потопає в темряві, трамваї не курсують, бо електрівні розбиті. Нема газу й палива, а найважніше що нема що їсти. На картки дають тільки хліб, але, щоб його дістати, треба вже о 4-ій год. ранку ставати в чергу. Та поки половина людей одержить хліб, вже пекар закриває віконце: „Хліба більше нема, прийдіть завтра".

З нагоди 1-го травня проголошено іменем Сталіна надзвичайний харчовий додаток. Більший приділ хліба, трохи сточеного хробаками гороху, стухлої муки, кілька грамів оливи. Очевидно харчі були не совєтські, а з німецьких запасів, пограбованих большевиками. Місто прибрано червоними прапорами, головними вулицями ішов похід. Грала оркестра трамваєвиків, пожежників, залізничників, поштовиків. Більшість учасників походу — рештки одної національної групи, що заховались від расистських переслідувань.

Якось прийшла сторожиха й запропонувала піти разом на старе місто по м'ясо. Виходимо о 4ій ранку. Самі жінки і я поміж ними, як серпюк, оточений ланями. На одній вулиці лицем до бруку, з розкинутими руками, лежить у калюжі крови, з пострілом у потилиці, трамваєвик. Жінки жахаються, але йдемо далі. На половині дороги інша група людей завертає нас, мовляв, шкода труду. М'яса немає.

У харчовому уряді мені сказали, що харчові картки одержу, коли пред'явлю вимельдування з попереднього місця замешкання. Хоч як воно для мене небезпечно, але голод — великий пан. Іду. По дорозі дбайливо вминаю совєтські стійки. Одначе під зіммерінґським мостом прийшов мені кінець. Мене задержують. Давай пашпорт! Большевик, не дивлячись на документ, ховає його в велику торбу: Садісь на машину! Тут уже декілька осіб. Від них довідуюся, що нічого страшного немає — нас везуть на роботу до якоїсь фабрики. Біля авта метушня. Стійка задержала якогось чеха. Він старався переконати солдатів, що він їх приятель, що у нього немає часу, ось з ним разом жінка. Але ніякі арґументи не помагають. У нього силою відбирають пашпорт і, піднявши за обшивку, копняком допомагають злізти на авто. Чех клене, пробує зіскакувати, але ми його заспокоюємо. Нас завезли до фабрики самоходів. Вона дощенту знищена американськими бомбами, але під землею — величезні, неторкнені галі з повним устаткуванням. Два поверхи нижче — магазини, вщерть заладовані новенькими складовими частинами авт. Нам кажуть виносити маленькі динамо. Носимо по два й вантажимо на машини. Чех спересердя в кожному динамо обриває сполучні дротики. Просимо їсти, але караул не звертає на нас уваги. Минають година за годиною. Мені треба конче до 5-ої год. бути в мельдунковому бюрі. Коли змінились стійкові, підходжу до старшини й з'ясовую справу.

— Ти звідкіля знаєш по-русски?

— В школі вчився.

Подивився хвилину на мене, а далі витяг пашпорти: вибирай! Я знайшов свій. Рушай!

— Добре — кажу, — але дайте розписку, бо вартовий не пустить. — Ого, ще й розписку давай! Але таки дав.

В дільницевому уряді на Швехаті я довідався, що всі картотеки погоріли, але мені вірять на слово й дають відповідну посвідку. Якась дивна сила тягне мене поглянути на дім, де я жив. Підкрадаюся городами. На даху — червоний прапор, крізь відчинені вікна несуться звуки гармошки й п'яні голоси. Бачу свого сусіда австрійця. Працює в городі.

— Ви мали рацію, — каже колишній маловір. Я зостався в тому, що маю на собі. Все пограбили, а жінку знасилували. Ваша правда.

— А як монастир? — питаю.

— Те саме.

Прощаюсь і поспішно йду додому.

АНГЛІЙЦІ ЗАПЕВНЯЮТЬ ПРО СВОЄ БАЖАННЯ ДОГОВОРИТИСЬ З ІРАНОМ

Тегеран. — Деніс Артур Райт, англійський шарже д'афер, предложив іранському міністрові закордонних справ свої вірчі документи і запевнив при цій нагоді міністра Ентезама, що Англія сподівається швидкої позитивної розв'язки затяжної англо-іранської кризи в справі нафтових джерел в Ірані. Англія, мовляв, рішена „проявити якнайбільше добру волю і дух згідливости". Райт привіз листа від міністра Ідена з побажаннями для уряду прем'єра Загеді. Англо-іранські переговори будуть відновлені в найближчому часі.

Михайло Островерха

Де ніч — жах, а день — непевність!

(Перечитавши „Рай" Василя Барки)

Всяке чував я про останній твір Василя Барки „Рай"! Одні хвалять, інші гудять. А ще є й такі, що вже декілька разів починали його читати, але поза десять сторінок — важко їм пропхатись.

Врешті — і я взявся читати роман „Рай".

Знаєте, не стану говорити вихилясами, а щиро й одверто, так по-нашому скажу: Не тільки сподобався мені твір В. Барки, просто вхопили мене всього герої роману, позитивні і неґативні типи „Раю", і я й не зчувся, як донесли вони мою уяву, душу до останньої сторінки! Коли ж мусів я переривати читання, то з жалем робив це, живучи атмосферою твору, уявою бродячи у просторах твору.

„Рай" дає перед наші очі сучасну Україну з її душею, доброю і глибоко віруючою душею; і, з другого боку, з її бездушністю, гниллю, безхарактерністю, жорстокістю і московським смородом.

Ми знаємо Україну „Слова о полку Ігореві", „Руської Правди", „Поучення Дітям", Нестора Літописця, Галицько-Волинського Літопису, Граб'янки, Самійла Величка. Знаємо Україну Івана Котляревського, Василя Гоголя і Тараса Шевченка. Знаємо й цю ближчу нашому поколінню Україну, що виховувалось на ній, — І. Нечуя - Левицького, Анат. Свидницького, Панаса Мирного, Лесі Українки, Архипа Тесленка. Знаємо й Україну останніх 35 років Павла Тичини, Миколи Куліша, Юрія Яновського, Володимира Сосюри, Миколи Хвильового, Миколи Зерова. Але, за останніх цих 35 років, якось ця Україна в наших мистців слова не була змальована безсторонньо, чи пак, хотів я сказати: всесторонньо, по-людському не була показана. Микола Куліш, крізь свій лютий біль і сарказм, їдко глузував із духу культури — в політиці та й у мистецтві! — отого московського „щі". Микола Хвильовий, від великого безхарактерника Вольтера підшовши, показав Україну безбожну, атеїстичну та й примірявши „Скорбну Мати" молодого Тичини, приглушив ідеальний світ М. Зерова, пригнітив ідеальну Україну В. Сосюри.

Аж оце Василь Барка дає нам перед наші очі Україну сучасся: ученого, інтеліґента, селянина, робітника та й босяка - халамидника. Дає нам перед очі людину добру, віруючу в християнського Бога, дає нам і людину злу, брудну, атеїста, що є основою сучасного московського, большевицького устрою в Україні.

„Рай" показує нам Україну у великому, духовому спротиві, бунті проти безбожного уладу Москви на наших землях, проти історичного кремлівського Сатани, що в Україні має своїх яничарів, на яких і спирає свою владу. Показує нам Барка, як ці добрі наші люди живуть вірою в Бога, в красу, в милосердя; як вони це сонце благодаті скривають перед очима злих людей — слуг диявола.

„Якби Антон Никандрович пішов у церкву молитися і його там побачили, то він був би негайно звільнений з посади і обвинувачений, як ідеаліст, як реакціонер, як грішник супроти „найпроґресивнішого" вчення про потребу клясової людоненависти; і був би кудись неблизько відпроваджений. Тому він так дбайливо, мов золоті персні, оберігав таємницю свого потягу до надземного, вічного; він щоночі перед сном виймав з найглибшого куточка шухляди — іконку Богоматері і, прикріпивши її до цвяшка над ліжком, прошіптував слова молитви, що навчала мати, як він був маленьким хлопчиком".

Або Адам Скаржинський, що належав до греко - католицької Церкви, що також скривається з своєю вірою.

„На скатертинці — лист..., який він зберігав понад двадцять років у схованці, відомий тільки йому одному на світі; то копія з послання від Найсвятішого Отця до пастви, що зосталася бідувати невеликою жменькою серед розбурханого моря і виконувати кожного місяця подвиг віри. Адам Григорович засвічував свічі і ставив їх на столику; виймав лист із схованки і розгортав перед собою. Молився, підвівши очі на Розп'яття, що висіло перед ним на стіні; потім читав послання ... Адам ... давно знав текст листа на пам'ять, щомісяця перечитував його на самоті в убогій кімнатці. Скінчивши читання, згортав аркуш удвоє, вкладав його у палітурку, обгортав атласною скатертиною і відносив до криївки: глибокої і вузької щілини під однією з дощок підлоги".

Ось так показує нам Барка, як добра людина України творить собі, на християнській основі, Рай, хоча б і в таких гірких умовинах, які існують там, за залізною заслоною.
дер до своєї дівчини, студентки, Олі каже:

„Ми з тобою потерпимо біду, бо в нас є свій рай".

Кожна чесна, добра людина і в тих, там, умовинах заходиться творити собі рай, бо має основу до того — душу має. Вурка, і той до приятеля-вурки каже:

„Не смієш людську душу виймати з тіла. Не від тебе вона дана і не ти її господар".

Барка показує нам, що й у цій Україні, де людина гідна, чесна йде спати вночі на цвинтар у саркофаґ, бо в хаті ніч — жахлива, а день — непевний; де „біда наша від того, що небо забрали; нема його, бо вкрадено! Чорні орли над душею сидять"; де „страх та нудьга окрили кожен день"; де „стоїть нечиста сила під самісінькими дверима, а вухо, як халява, до дверей приросло"; де „над Україною вже так ганчір'ям закрили, що Бога не видно", — в цій Україні є люди з душею, з віруючою душею. І Ольжине серце, що його ритми душа оживає, шепче її устами:

„Де лежить дорога до Тебе, Великий Отче, я не знаю, бо мене не вчили, але відчуваю святість Твого обличчя. Присягаюся бути доброю дружиною моєму Олександрові: Я сирота, одинока і грішна. Захисти мене від недолі".

Є там люди, для яких „істина дорожча від профспілкового квитка". Антонові Никандровичеві „соціялізм" був далекий; світогляд, який відповідав би його почуванню і думанню — це, умовно кажучи, „інтеґралізм", або система ідей, побудована на одвічних поняттях; людина, душа, народ, свобода, справедливість, правда, добро, мир". Але й він пам'ятає, що „порятунок людства без неба неможливий". І коли людина з'єдниться „з силою, що стоїть над сонцями й серцями", тоді „світ осяяний і свіжий відкриється, як подарунок людині; обсиплеться з нього штукатурка сірих теорій, що наклали позитивісти".

Це, як не помиляюсь, — перший твір із життя-буття України за 1921 - 1939 роки, написаний людиною віруючою, релігійною. Тому цей роман „Рай" Василя Барки має вартості тривалі — політичні, соціологічні, історичні, а при тім усім і літературні та мистецькі. „Рай" написаний із незвичайно тонким, мистецьким відчуттям, з глибиною душі, з болем і любов'ю в серці. Про цей твір можна сказати, що він написаний кров'ю, а не тільки чорнилом.

На марґінесі — і то лише на марґінесі! — цього твору звернули б ми увагу лише на дві речі.

Мова „Раю" показує, що автор великий знавець живої української мови. Західньо український читач знайде в цьому романі й такі слова, яких він досі не чув. Алеж це свідчить тільки про багатство нашої мови, і про те ,що не всі ми ще знаємо її. Та в Барчиному творі не тільки словникове багатство мови, в нього й правильна складня, на що часто хибують деякі західньо українські письменники. На мою думку, можна знайти в „Раю" й деякі не наші слова, але не треба багато, щоб мовно очистити цей твір у другому виданні.

Постійно і дуже уважно, вже від тридцять років, слідкували ми, між іншим, і за графічним мистецтвом України. Й бачили ми творчість на великих виставах не лише в нашім Львові, а й у інших великих містах і столицях Европи. І всі ці праці — як обкладинка, ініціяли, заставки, кінцівки, екслібриси — були, інколи, дуже сміливої, модерної думки, композиції, оформлення. Але в усіх переважав великий естетичний смак, пориваюча гармонія ліній та прозорість.

Чи обкладинка до „Раю" В. Барки є співзвучна, співгармонійна до ідеї, до змісту та композиції цього твору? Чи має вона в собі традицію української, мистецької культури?

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Віче ОДВУ.

Поштовхом до останнього заактивізування виступів проти УНРади деяких ворожих їй середовищ став вихід представників фракції Організації Українських Націоналістів (ОУН) з ВО. УНРади. Виступ представників ОУН з ВО УНРади затривожив громадянство, головно тих, що піддержують УНРаду матеріяльно і морально. Щоб не ширилися різні здогади і невірні коментарі, Організація Державного Відродження (ОДВУ) заплянувала ряд віч в ЗДА, на яких доповідачі з'ясовують ролю еміґрації, відносин в УНРаді та причини, які приневолили фракцію Організації Українських Націоналістів відкликати своїх представників з ВО УНРади.

Одно з таких віч відбулося в дні 15-го листопада ц. р. в Ню Йорку, на якому виголосив доповідь на тему: „Сучасна ситуація і ми" д-р Т. Ланичак з Шікаґо. Перша частина доповіді змальовувала сучасну міжнародню ситуацію і наше положення в ній, друга охоплювала українські внутрішні відносини. У першій частині своєї доповіді доповідач перевів аналізу сучасного міжнароднього положення, вплітаючи в те успіх чи невдачу визвольних змагань українського народу за відновлення своєї самостійної держави, підтверджуючи деякі висловлені ним тези цитатами визначних американських, англійських, німецьких та французьких державних мужів. Другу частину своєї доповіді присвятив доповідач нашим внутрішнім відносинам, подаючи в пристойній формі і об'єктивно різні розбіжності поміж поодинокими політичними середовищами, ролю еміґрації у відношенні до визвольних змагань народу в краю, структуру побудови УН Ради та огляд „кризи" в УН Раді, в зв'язку з якою ОУН була приневолена відкликати своїх представників з ВО УН Ради. При насвітлюванні мотивів відкликання представників ОУН з ВО наводив доповідач деякі цитати з міжфракційних нарад, що їх висловлювали представники фракцій УНДО, УНДС і УСП під адресою ОУН. Свою доповідь закінчив доповідач закликом до внутрішнього миру і консолідації всіх українських політичних середовищ на базі УНРади та створення в той спосіб одностайного українського фронту в обличчі грядучих подій, щоб вони не застали нас розз'єднаними і поділеними на різні осередки, а вслід за тим не повторилися всі ті від'ємні події, які трапились в дотеперішній історії наших визвольних змагань.

Після запитів до доповідача, відбулася дискусія, в якій забирали слово представники різних політичних середовищ. Дискусія була ведена речево і без всяких інцидентів, на які наші віча так часто хорують.

По заключному слові доповідача були прийняті через аклямацію резолюції, з яких найважніша така:

Великою допомогою для визвольної боротьби українського народу і вирішною базою для правильного розгорнення роботи є побудова єдиного українського політичного фронту на еміґрації. Плятформою цього фронту є Українська Національна Рада. Українські політичні чинники, що є в УНРаді і ті, що поза нею, мусять зробити все, щоби це завдання якнайскорше виконати. В цьому вони мали і матимуть беззастережну підтримку цілої української громади в ЗДА, про що свідчать між іншим і єдинодушні резолюції, винесені на 5-му Конґресі Українців в ЗДА.

— Приявні на вічу апелюють до всіх фракцій, що належать до УНРади, щоби вони доложили усіх зусиль для усунення внутрішніх перешкод для лаладнання існуючої кризи, зміцнення засадничих українських політичних позицій, та створення передумов для постання єдиного українського фронту. — Віче стверджує, що з теперішних складних умовинах — внутрішній український мир є невідхильною вимогою життя і тому воно закликає всі українські чинники доложити всіх зусиль для злагіднення внутрішніх суперечностей, а зате всю увагу і енергію звернути на зорганізування відпору різним чужим імперіялістичним зазіханням на Українські Землі.

Доповідь на ту саму тему відбулася раніше у Филаделфії, де теж ухвалено подібні резолюції.

Д-р В. Михайлів.

Бофало, Н. Й.

З життя української громади.

По літньому відпочинку почався в житті громади помітний рух. Першою імпрезою вшанували молодечі організації в дні 25 жовтня десяті роковини УПА, про що була вже замітка у „Свободі". Тиждень пізніше, у дні 1-го листопада, відмітила наша громада три історичні дати, а саме 700-ліття оснування Львова, 700-ліття коронації короля Данила і 35-ліття Листопадового Зриву. На академії, присвяченій цим роковинам, що її влаштував відділ УККА, виголосив д-р М. Шлемкевич доповідь про ролю Львова та про значення цих трьох дат в розвитку українського національного життя. Спомини про листопадові дні у 1918 році пані М. Маковської, деклямація пані І. Лаврівської, сольоспів п. Ю. Лаврівського та хоральні твори, виконані мішаним хором УККА, виповнили програму цієї поважної і вдалої імпрези.

Що публіка була спрагнена духового корму по літній перерві, побачили ми на концерті Капелі Бандуристів, який відбувся у нас в дні 4 листопада. Хоча на протязі десяти днів була це третя імпреза, великий Кляйнганс Мюзік Гол виповнила по береги публіка, серед якої було немало й американців, які завдяки добрій технічній підготовці концерту місцевим комітетом, а головно паном В. Чопиком, зацікавилися концертом Бандуристів. Писати про мистецьку сторінку концерту, це значило би повторяти це, що було вже написане у „Свободі" з нагоди подібних виступів Бандуристів у інших містах. Що Бандуристи заімпонували американській публіці, мали ми нагоду переконатися з голосів місцевої англомовної преси, як також з уст представників американської культурної еліти, які взяли участь у скромній вечері, влаштованій для капелі нашою громадою в Українському Клюбі „Наша Хата".

Цикль доповідей в клюбі „Наша Хата", започаткував д-р М. Шлемкевич, якого запросила управа Клюбу, користаючи з його приїзду до Бофало на Листопадову академію. Дня 21 листопада мав доповідь про О. Ю. Федьковича д-р М. Лоза. Доповідь була ілюстрована рецитацією і мельодекламацією вибраних творів Федьковича у виконанні пані Н. Стецьків (при фортепіяні проф. Безкоровайний). Проф. С. Левицький зреферував на черговім вечорі дня 28 листопада цікаву книжку американського військовика і вченого Джана Кіфера про проблему третьої світової війни, в якій є заторкнута частинно і роля України у прийдешній війні. З рамени УГВР мав в приміщенні клюбу доповідь д-р Прокоп про сучасний стан боротьби українського народу на Рідних Землях.

Шкільний будинок першої української вселюдної парафіяльної школи в Бофало на „Влек-Раку" росте. Завдяки впертій праці о. І. Жука хоч одна частина міста буде мати небавом українську парафіяльну школу.

В середу 16 грудня влаштував тутешній Інтернейшен Інститут різдвяну вечірку, на якій мішаний хор УККА під проводом д-ра Р. Ставничого відспівав шість коляд і шість щедрівок. Зміст співаних пісень передавала в англійській мові пані мец. Макогон. Вона відчитала також короткий реферат англійською мовою про українські різдвяні пісні, опрацьований д-ром М. Лозою. Інтернаціональна публіка, приявна на цій течірці, була помітно зацікавлена так самими піснями як і їх виконанням та рефератом. Хор УККА приготовляє окремий концерт колядок і щедрівок для загалу, а кромі цього дістав запрошення відспівати українські коляди в американських костелах в часі Різдвяних Свят.

„Трубадури з Наєґри" — так назвав себе чоловічий сольовий квартет (Пруц, Проценко, Лаврівський і Балюта) — вже від року опрацьовують програму, яка складається з танкових, веселих і жартівливих пісень легкого жанру. Свої виступи започаткували вони на українській радіопрограмі радіостації ВВОЛ, а кромі цього починають своє мистецьке турне, цим разом від Рачестеру, де 27 грудня дають перший концерт. „Трубадури" знаменито вишколені і зіспівані, пригадують своїм співом кращі ансамблі ревелєрсів з передвоєнних часів.

О. З.

● У Барсельоні, в Еспанії появилось в газетах оповіщення, що правдиве прізвище сеньйора Ґомеза, який працює в міській управі, є Дон Мануель Ґомез Ґомез Ґомез Ґомез Ґомез Ґомез. Пан Ґомез є чотирократним Ґомезом по батьківській лінії і трикратним по матерній. Ґомез — одне з найчастіших прізвищ в Еспанії, і наш Ґомез, для відрізнення від інших одноіменників, підкреслює семикратно своє прізвище.

● 1,200 делеґатів Юнайтед Джуїш Аппіл вирішили в 1954 році зібрати 119.921,150 долярів на жидівські цілі

„СТИПЕНДІЇ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІМІҐРАНТІВ, СТУДЕНТІВ КАЛЕДЖІВ І УНІВЕРСИТЕТІВ

Східньо - Европейський Фонд повідомляє, що він видаватиме в академічному році 1954/55 знову стипендії для українців і білорусів, втікачів із СССР, які записані на одному з американських каледжів або університетів. Ці стипендії будуть видавані на покриття цілости або частини шкільної оплати. Східньо-Европейський Фонд видає такі стипендії вже третій рік, за своєю програмою, що передбачає допомогу молоді, що виростала під тоталітарним режимом, але може стати корисним членом американської спільноти. Зокрема стипендії призначені для тих, що їхні університетські студії перервала війна або післявоєнні переживання. Передумови для одержання стипендії такі: Кандидати мусять бути мешканцями ЗДА і не можуть мати більше 35 років; це ті, що покинули СССР в його теперішних кордонах (отже кандидатами можуть бути й західні українці) не скорше, як у 1939 р. Вони мусять знати англійську мову і бути вже студентами, або мати доказ на зголошення подання на прийняття до каледжу чи університету. Подання на стипендії розглядатиме Комітет, зложений із американських, українських і білоруських студентів. Заінтересовані в цій справі кандидати мають звернутися за формулярами аплікацій або за додатковими інформаціями письменно на адресу:

East European Fund,
10 East 44 St., New York 17, N. Y.

Подання треба вносити найдалі до 1 березня 1954 року.

МОЖЛИВІСТЬ СТИПЕНДІЇ

Стипендійний Фонд ім. О. Ольжича має можність влаштувати т. зв. „греджуейт стюдент", інжинерія — механіка, на студії в одному з добрих університетів ЗДА, де існує можливість одержання повної стипендії для підготовки до диплому „маґістра або доктора інжинерії". Стипендія була б від 1 лютого 1954 р. аж до закінчення студій. Від кандидата вимагається, щоби був здібним, чесним українцем та мав вище подані кваліфікації. У [illegible] зголошення більшої скількости кандидатів буде вибраний кандидат, що матиме [illegible] в студіях. Зголошуватися треба [illegible] найскорше зі заподанням свого життєпису на адресу Центральної Управи ОДВУ, яку нище подаємо:

Organization for the Rebirth of Ukraine
Central Executive Committee
Cooper Sta., P. O. Box 4,
New York 3, N. Y.

З наших буднів

ПРИЧИНОК ДО ЮВІЛЕЮ

Українському Спортовому Клюбові в Ню Йорку — присвята.

До спорту я маю таке відношення, що колись ходив дивитися на футбольні змагання і написав комедію про поета, що мимоволі став футболістом.

Розуміється, в днях дуже зеленої юности, я активно копав не тільки м'яча, але й каштаники, камінці і все, що лежало під ногами. Брав участь в незабутніх змаганнях на подвірю школи ім. Бориса Грінченка, або на „Вульці". Грав „на брамці" — сказавши по - львівському, а в літературній мові — за голкіпера.

Цю „брамку", чи ворота треба було самому збудувати, що, знову, не представляло особливих труднощів: відмірювалось віддстань десяти кроків, з одного боку клалося дві цеглини, з другого — книжки і шапку, а решту ми собі уявляли. Грали ґумовим м'ячем, або шматяним, що був винятково небезпечний для здоров'я, коли намок та обсотався піском. Звичайно, я просив моїх камратів, щоб порозззувалися і грали босі, бо коли грали взуті, то так мене обкопали та посинячили, що я соромився йти в неділю на екзорту.

А в неділю, по церкві — Боже милий! — яка ж то була радість, і, не поснідавши, бігти мерщій на змагання „України", чи то на Стрийське, чи на Цитаделю! І тут, і там я мав своє, зарезервоване місце на „зеленій трибуні", то значить, на тополі, на каштані, або на акації, на що скорше видряпався. А вже справжньою сенсацією спортового Львова були змагання „України" з жидівським клюбом „Гасманея"!.. Вже з 10-тої години ранку котилися трамваї на Стрийську рогачку дослівно обвішані народом, — чей ялинка на Свят-Вечір! На трибунах голки не можна було встромити, а що тоді ділялось на „зеленій трибуні", того, мабуть, жадне перо не опише!..

...Ви скажете — добре, добре (позичаю цю фразу в п. Петра Мельника) — але що це має спільного з наголовком фейлетону та з Ювілеєм?.. Отож, прошу я вас, серце мене болить, що писали люди статті на різні теми у зв'язку з 700-літтям Львова, а „Червона Калина" видала великий „Збірник", де, навіть, є розвідка про значки і налінки, а ніхто не здогадався, щоб відмітити в цьому „Збірнику" — яку важливу ролю в українізації Львова відограв спорт, а простіше кажучи — отой шматяний, чи ґумовий „бальон"!

Та ж той бальон, можна сказати, врятував нам Львів, привернув українській стихії передмістя, робітничі низи, а навіть, львівську батярню, заактивізував молоде покоління, що в боротьбі на „зеленій мураві" отряслося цілком з селянської та інтеліґентської психіки і загартувалося до боротьби в „зелених кадрах"!

Але на цій патріотичній фразі скажу — „стоп"! Не хочу відбирати хліба нашим знаменитим спецам від спорту на задніх і середніх сторінках „Свободи", я, простий „паталаха", що навіть до „олдбоїв" непридатний. Я хотів тільки в делікатний спосіб пригадати їм їхній священний обов'язок відносно Львова-Ювілята, який вони, делікатно кажучи, призабули...

Панове - специ, не називаю вас поіменно, але закликаю по-львівськи: „Тримайте фасон"! Поправтеся! Правда, ювілейний рік за тиждень кінчиться, але ж ми є нація, що любить шанувати традиції, зокрема такі, як „забув — спізнився". Ми і так спізнилися з тими ювілеями на три роки, — то чому, питаю, не можна писати ювілейних статтей ще в наступному, 1954-му році?

Не тільки можна, але треба! Особливо ж треба пригадати тим, що забули, і сказати тим, що не знають, як славно прислужилась Україні — львівська „Україна".

Ікер.

ЗУАДКОМІТЕТ ПОЧИНАЄ НОВУ ПЕРЕСЕЛЕНЧУ АКЦІЮ

(Продовження)

Слідуючі родини з Німеччини прохають американських українців помогти їм переселитися до ЗДА на основі нового іміґраційного закону з 1953 року.

Листа, ч. 7

Антончак Федір, Анна, Марія, Стефан; Біловус Роман, Ольга, Шарлота; Банащук Яків, Марія, Володимир; Білинський Максим, Анна, Марія; Черепаха Остап, Анастазія, Марія, Ольга, Анна; Дрозд Платон; Калмук - Станіслав, Параня, Владислав, Яніна; Камінський Володимир; Клюковський Ян, Юліяна, Анна, Йоган, Ніна, Андрій; Літвінов Олексій, Катерина Віктор, Раїса, Ірина; Матковський Йосиф, Марія; Мосюк Михайло, Ґеновефа, Златко, Марія; Пацура Михайло, Євдокія, Богдан; Подольський Юрій; Романів Богдан; Сербин Іван; Скібіцький Микола, Анна, Ярослава; Швед Іван, Анна, Марія, Ольга, Йосиф, Володимир.

Листа ч. 8.

Барнич Іван, Анна; Берташ Павло; Бесага Петро; Білас Михайло; Богуцький Андрій, Єва, Володимир; Бойцун Василь, Теодозія, Анна, Василь; Борук Михайло, Юлія, Олег, Богдан; Будівський Іван; Булищин Петро, Анастасія; Харків Іван; Хмільовський Євген, Ірина; Дашко Іван, Анна, Стефан; Фарима Микола, Анна; Фриндей Михайло; Глух Іван; Ганич Василь, Кароліна, Євген, Роман; Гавкалюк Михайло, Марія, Альберт, Микола, Татіяна, Петро; Гавриленко Петро, Марія, Петро, Галина, Левко; Гавриш Петро, Анна; Гаврисюк Микола, Анастазія; Глинський Мирослав; Головей Стефан, Марія; Голгозинський Федір, Віра, Сергій, Антін; Гуменюк Іван, Тереза, Осип, Христина; Гура Ярослав; Якімюк Олекса, Роза, Олександер; Яворський Микола, Анастазія, Стефанія, Василь, Мирослав; Кіт Микола, Тетяна; Качапун Мирон; Кіт Стефан, Петро; Кохапець Дмитро, Анеля, Іван; Колодочка Іван, Ольга, Віктор; Комар Теодор; Конобрицький Іван, Вася; Лавриненко Василь; Конобрицький Анна; Котовенко Дмитро, Анна, Марія, Микола; Коваль Михайло, Анна; Ковальчин Гриць, Ольга, Владислав, Мирослава, Галина, Стефан Козюк Володимир, Фацітас Іван.

Щоб запевнити приїзд цим родинам, треба, щоби американські горожани підписали заяву, що вони мають мешкання і працю для нових іміґрантів, займуться їх приміщенням у ЗДА та що нові іміґранти не стануть тягарем для американського суспільства.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

United Ukrainian American Relief Committee, Inc.
P.O. Box 1661, Phila. 5, Pa.

Дня 12. грудня 1953 р., о год. 7:30 ранку в Чампейн, Ілліной, упокоїлась по довгій і тяжкій недузі проф. д-р медицини, дійсний член НТШ і УВАН

Валентина Радзімовська

Прибиті горем ДІТИ Покійної

ПОДЯКА

Дня 2. грудня 1953 р. відійшов від нас у вічність наш найдорожчий син, ученик 1-го року Гайскул

ІГОР ЦЮК

Отсим складаємо щиру подяку Всч. о. пароховi Збирові і Всч. о. Уляницькому за похоронні Богослуження. Дякуємо щиро С.С. Василіянкам та молоді школи св. Духа в Честері, Батьківському Кружкові при школі, Пластовій станиці в Честер, Союзові Українок ч. 13., Товариству Українських Інженерів у Филаделфії, Корпорації „Дженерал Індустріїс, Інк." і „Рейнолдс Спрінґ Ко.", Урядовцям і Норскам з „Кровжер Госпітал", Сусідам та Рідним і Знайомим за квіти на домовину та жертвування Служб Божих за упокій душі, як рівнож дякуємо за їх співчуття у нашому невимовному горю та участь у похоронах. Дякуємо щиро Вельмишановним Паням і Панам, які співали у хорі під управою Вельш. п. Кузика на парастасі і похороні. Рівнож дякуємо щиро Вельмишановним Панам, що несли домовину і тим Вельмишановним Громадянам, які дали до розпорядимости свої авта.

Засмучені важким ударом долі

РОДИЧІ

Цим складаємо сердечну подяку

Вп. п. д-рові Е. Н. РІСДОРФЕРОВІ

199 Hart Street, Brooklyn 6, N. Y.

за лікування нашої родини, зокрема за влучне ставлення діягнози, співучасть в операції і незвичайно дбайливе та успішне лікування дружини підчас затяжної недуги після операції.

КАТЕРИНА і ГРИГОРІЙ ДЕНИСЕНКИ.

Бруклин, Ню Йорк, в грудні 1953 р.